

[Startside](#) > ... > [Familieretlige Forhold Og Arv](#) > [Civilretligt Samarbejde Vedrørende Børn Fra Ukraine](#) Forældremyndighed og samværsret

Forældremyndighed og samværsret

Disse faktablade er udarbejdet af Det Europæiske Retlige Netværk på det civil- og handelsretlige område.

I grænseoverskridende sager om forældreansvar (f.eks. vedrørende forældremyndighed og samkvæmsret, værgemål, anbringelse af et barn på en institution eller i familiepleje) er der fastsat EU-kompetenceregler i [Bruxelles IIb-forordningen](#), mens den lov, der finder anvendelse på sager om forældreansvar, er reguleret af [Haagerkonventionen af 1996 om beskyttelse af børn](#). Konventionen finder også anvendelse i situationer, der vedrører ikke-EU-medlemsstater, der er kontraherende stater i denne konvention (f.eks. Ukraine).

Kompetence

I spørgsmål om forældremyndighed er det fastsat i artikel 8 i [Bruxelles IIa-forordningen](#)[1] og artikel 7 i [Bruxelles IIb-forordningen](#), at det er retterne [2] i en medlemsstat [3], der har kompetence til at træffe afgørelse om spørgsmål vedrørende forældreansvar over for et barn, der har sin sædvanlige bopæl i den pågældende medlemsstat på det tidspunkt, hvor sagen anlægges. Retterne i Ukraine bevarer imidlertid kompetencen, hvis barnet havde sit sædvanlige opholdssted i Ukraine før fordrivelsen. Generelt gælder det, at ændring af det sædvanlige opholdssted kræver tid, og at retten skal sikre sig, at visse krav er opfyldt [4]. Et ukrainsk barn, der rejser ind i EU, vil i nogen tid formentlig ikke have et sædvanligt opholdssted i EU, hvilket betyder, at artikel 8 i [Bruxelles IIa-forordningen](#) og artikel 7 i [Bruxelles IIb-forordningen](#) i mange tilfælde ikke finder anvendelse.

Ifølge artikel 13, stk. 2, i [Bruxelles IIa-forordningen](#) og artikel 11, stk. 2, i [Bruxelles IIb-forordningen](#) er kompetencen baseret på barnets opholdssted for så vidt angår flygtningebørn og børn, der er internationalt fordrevne på grund af uroligheder i deres land. Det præciseres imidlertid i artikel 52, stk. 2, i [Haagerkonventionen af 1996 om beskyttelse af børn](#)(sammenholdt med betragtning 25 i [Bruxelles IIb-forordningen](#)), at reglen om kompetence kun finder anvendelse på børn, der havde deres sædvanlige opholdssted i en medlemsstat før fordrivelsen. Hvis barnets sædvanlige opholdssted før fordrivelsen var i et tredjeland som eksempelvis Ukraine, bør kompetencereglen i [Haagerkonventionen af 1996 om flygtningebørn og børn](#), der er internationalt fordrevne, finde anvendelse. Ukraine og samtlige EU-medlemsstater er kontraherende parter i [Haagerkonventionen af 1996 \(HCCH | #34 - Status table\)](#).

Det fremgår af artikel 6, stk. 1, i [Haagerkonventionen af 1996](#), at for "flygtningebørn og børn, der er internationalt fordrevne på grund af uroligheder i deres land, har myndighederne i den kontraherende stat, på hvis område disse børn befinder sig som følge af deres fordrivelse, den i artikel 5, stk. 1, omhandlede kompetence."

Yderligere oplysninger om anvendelsen af [Haagerkonventionen af 1996 om beskyttelse af børn på uledsagede børn og børn, der er adskilt fra deres familie](#), findes [her](#) og [her](#)

Ifølge artikel 8 og 9 i [Haagerkonventionen af 1996](#) samt artikel 15 i [Bruxelles IIa-forordningen](#) og artikel 12 og 13 i [Bruxelles IIb-forordningen](#) kan kompetencen overføres til en ret, der er bedre egnet til at behandle sagen. I den aktuelle situation vil dette kunne gælde beskyttelse af et barn fra Ukraine (som f.eks. ankommer uledsaget til EU) i tilfælde, hvor den kompetente myndighed bliver opmærksom på, at barnet har familiemedlemmer i en anden medlemsstat. I sådant et tilfælde kan den første medlemsstat anmode om, at kompetencen overføres, hvis barnet har en særlig tilknytning til den anden medlemsstat, og hvis overførslen vil være til barnets bedste.

Den praktiske vejledning, som er knyttet til Bruxelles IIa-forordningen og Bruxelles IIb-forordningen, og som er tilgængelig [her](#), kan give en bedre forståelse af deres anvendelse.

Lovvalg og anerkendelse

I tilfælde af en militær aggression udgør [Haagerkonventionen af 1996 om beskyttelse af børn](#) et vigtigt værktøj for beskyttelse af børn, heriblandt børn, som er udledsagede, adskilt fra deres familie, migranter og asylsøgende. Ukraine og samtlige EU-medlemsstater er kontraherende parter i Haagerkonventionen af 1996 om beskyttelse af børn ([HCCH | #34 - Status table](#)).

Det bemærkes, at det i artikel 16, stk. 1, i Haagerkonventionen af 1996 slås fast, at spørgsmålet om forældreansvar for et barn er undergivet loven i den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted — dvs. at ukrainsk ret er gældende for børn, som har deres sædvanlige opholdssted i Ukraine. Det samme gælder for tildeling af forældreansvar ved aftale eller ved en ensidig handling (artikel 16, stk. 2, i Haagerkonventionen af 1996). Dertil kommer, at forældreansvar, der følger af loven i den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, fortsat består efter en flytning af barnets sædvanlige opholdssted til en anden stat (artikel 16, stk. 3, i Haagerkonventionen af 1996). Udøvelsen af forældreansvar er undergivet loven i den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted (artikel 17 i Haagerkonventionen af 1996).

Dertil kommer, at det i artikel 23 i Haagerkonventionen af 1996 fastslås, at foranstaltninger, der træffes i en kontraherende stat, anerkendes som en følge af loven i alle andre kontraherende stater. Følgelig vil en ukrainsk foranstaltning inden for konventionens anvendelsesområde blive automatisk anerkendt i andre kontraherende stater, uden at en formel anerkendelse er fornøden. Ukrainske foranstaltninger vil derfor forblive gyldige i EU.

Som præciseret i artikel 18 i Haagerkonventionen af 1996 kan forældreansvar, jf. konventionens artikel 16, bringes til ophør eller vilkårene for udøvelsen deraf ændres ved foranstaltninger truffet efter denne konvention.

Ifølge artikel 15, stk. 1, i Haagerkonventionen af 1996 skal de kontraherende staters myndigheder "under udøvelsen af deres kompetence efter bestemmelserne i kapitel II anvende loven i deres egen stat". Det følger deraf, at de kontraherende parter i disse tilfælde anvender deres nationale lovgivning.

Yderligere oplysninger om anvendelsen af Haagerkonventionen af 1996 om beskyttelse af børn på uledsagede børn og børn, der er adskilt fra deres familie, findes [her](#) og [her](#)

Samarbejde mellem centralmyndighederne

Vær opmærksom på, at den ukrainske centralmyndighed, der er udpeget i henhold til [Haagerkonventionen af 1996 om beskyttelse af børn](#), er påvirket og kan være midlertidigt begrænset af den aktuelle krise.

I situationer vedrørende samarbejde mellem medlemsstaternes centralmyndigheder (f.eks. et barn, som er blevet anbragt i en medlemsstat, men som har søskende i en anden) kan artikel 55 og 56 i [Bruxelles IIa-forordningen](#) eller artikel 80 og 82 i [Bruxelles IIb-forordningen](#) finde anvendelse.

Hvad angår familiepleje kan de oplysninger fra medlemsstaterne, som er offentliggjort på e-justiceportalen, og som omhandler procedurerne for grænseoverskridende anbringelse, herunder i plejefamilier, også være nyttige. De kan tilgås [here](#).

Den praktiske vejledning, som er knyttet til Bruxelles IIa-forordningen og Bruxelles IIb-forordningen, og som er tilgængelig [her](#), kan give en bedre forståelse af deres anvendelse.

Kontaktoplysninger for centralmyndighederne kan findes nedenfor:

- [Bruxelles IIb-forordningen](#)
- [Bruxelles IIa-forordningen](#)
- [Haagerkonventionen af 1996 om beskyttelse af børn](#)

Hvordan kan Det Europæiske Retlige Netværk på det civil- og handelsretlige område (ERN-civil) hjælpe?

ERN-civil yder støtte til gennemførelsen af EU's civilretlige instrumenter i den daglige retslige praksis. Udover centralmyndigheden kan du kontakte ERN-kontaktpunktet i din medlemsstat, hvis du har et specifikt problem i en grænseoverskridende sag. Dit kontaktpunkt kan eksempelvis forhøre sig om den aktuelle status for en anmodning hjælpe med at etablere kontakt mellem to retter eller finde kontaktoplysninger på en kompetent myndighed i en anden EU-medlemsstat.

[Flere oplysninger om ERN, og hvordan det kan hjælpe](#)

[Hvordan finder jeg mit nationale kontaktpunkt?](#)

Nyttige link

- Oplysninger om ukrainsk lovgivning
 - [Oplysninger om ukrainsk lovgivning vedrørende beskyttelse af børn og uledsagede mindreårige \(205.57 KB - PDF\) DA](#)
 - [Q&A on Ukrainian family law \(240.97 KB - PDF\) DA](#)
 - [The procedure for the return of children in institutions \(facilities\) to Ukraine \(118.67 KB - PDF\) EN](#)
 - [Flersproget onlineformular for ukrainske børn, der rejser til og bor i Den Europæiske Union](#). Denne formular gør det muligt for ukrainske forældre til eller retlige repræsentanter for et barn, der rejser til Den Europæiske Union, at erklære, hvem der er ansvarlig for at rejse sammen med barnet og/eller udøve forældremyndigheden over barnet.
- Centralmyndigheder:
 - [Bruxelles IIa-forordningen](#)
 - [Bruxelles IIb-forordningen](#)
 - [Haagerkonventionen af 1996 om beskyttelse af børn](#)
- Europarådets konsultationsgruppe (CGU) om børn i Ukraine
 - [Compendium on transnational procedures and cooperation \(4.07 MB - PDF\) EN](#)
 - [Information note on Adoption during the War in Ukraine \(3.76 MB - PDF\) EN](#)
 - [Contextual overview - Responding to adoption initiatives in emergency situations \(3.63 MB - PDF\) EN](#)
- [Orienterende note fra HCCH om børn, der er afskåret fra deres familiemæssige omgivelser på grund af konflikten i Ukraine](#)
- [Afsnit om beskyttelse af børn på HCCH's websted](#)
- [Anvendelsen af Haagerkonventionen af 1996 om beskyttelse af børn på uledsagede børn og børn, der er adskilt fra deres familie](#).
- [Forklarende rapport om Haagerkonventionen af 1996 om beskyttelse af børn](#)
- [Praktisk håndbog om anvendelsen af Haagerkonventionen af 1996 om beskyttelse af børn](#)
- EJN's publikationer (herunder den praktiske vejledning om anvendelse af Bruxelles IIa-forordningen og Bruxelles IIb-forordningen) kan findes [her](#)
- [Praktisk værktøj for Guardians: Midlertidig beskyttelse af uledsagede børn, der flygter fra Ukraine](#)

[1] Fra og med den 1. august 2022 erstattes Bruxelles IIa-forordningen af Bruxelles IIb-forordningen, men Bruxelles IIa-forordningen finder fortsat anvendelse på sager, der er indledt før den 1. august 2022.

[2] Ifølge artikel 2, stk. 1, i Bruxelles IIa-forordningen og artikel 2, stk. 2, nr. 1), i Bruxelles IIb-forordningen dækker udtrykket "ret" alle myndigheder i medlemsstaterne med kompetence i spørgsmål, der falder ind under de to forordningers anvendelsesområde.

[3] Disse to forordninger finder ikke anvendelse på Danmark, som anvender kompetenceregler, der ligner dem i Haagerkonventionen af 1996 om beskyttelse af børn.

[4] For så vidt angår fortolkningen af "sædvanligt opholdssted" se for eksempel EU-Domstolens domme i sagerne [C-523/07](#), [C-497/10 PPU](#), [C-376/14 PPU](#), [C-111/17 PPU](#), [C-512/17](#) and [C-393/18 PPU](#). Yderligere oplysninger findes også i [Praktisk vejledning om anvendelsen af Bruxelles IIb-forordningen](#).

■ Sidste opdatering: 05/06/2025

Denne side vedligeholdes af Europa-Kommissionen. Oplysningerne på denne side afspejler ikke nødvendigvis Europa-Kommissionens officielle holdning. Kommissionen påtager sig intet ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Der henvises til den juridiske meddelelse, for så vidt angår de regler om ophavsret, der gælder for EU-websiderne.